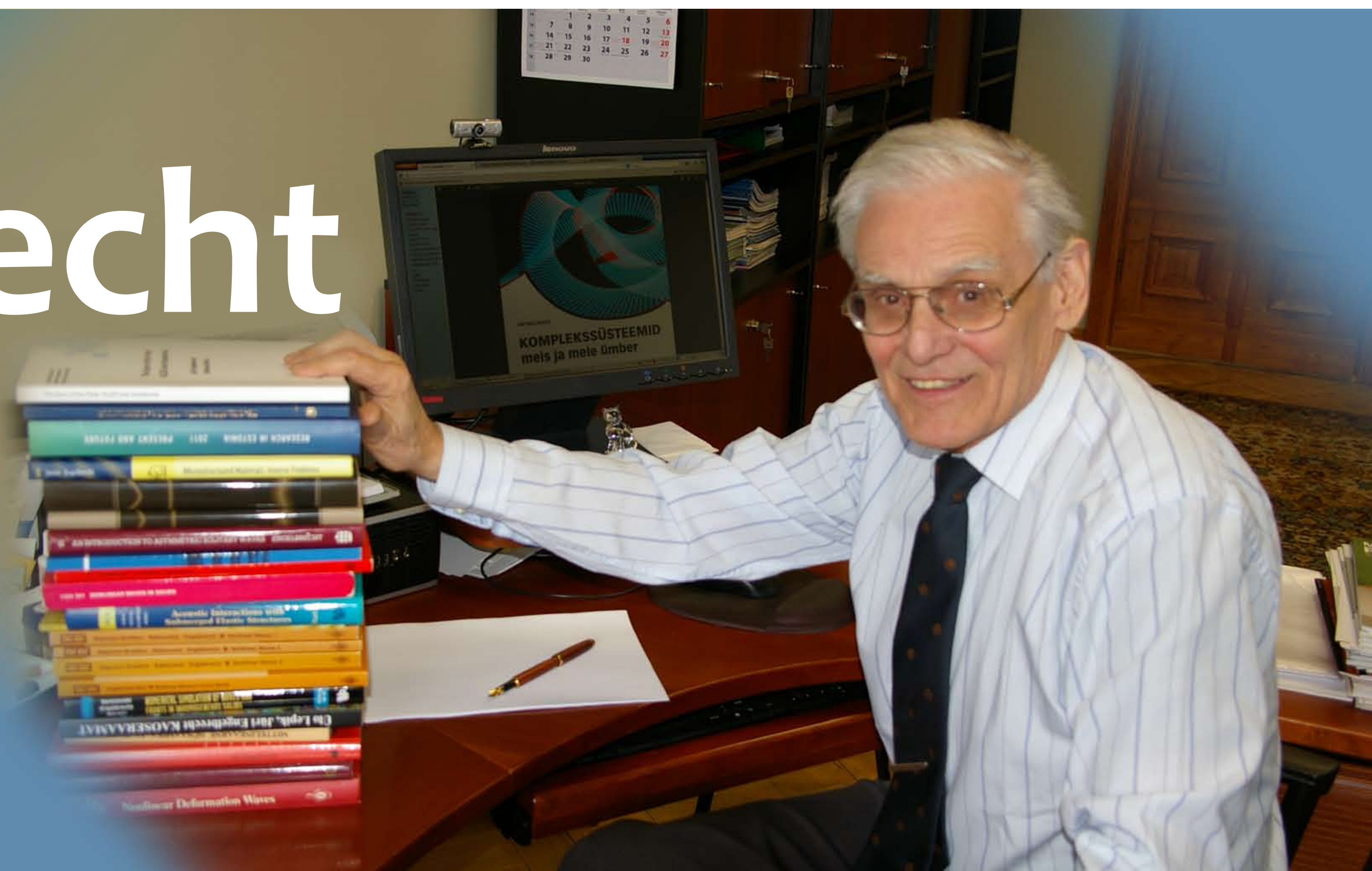

Akadeemik Jüri Engelbrecht 75

Jüri Engelbrecht on sündinud 1. augustil 1939. a. Tallinnas käsitöölise perekonnas.

Isa Kusta Engelbrecht (rätsep), ema Amalie-Marie Engelbrecht.

Abikaasa Kaja Engelbrecht, lapsed esimesest abielust: Kersti (1963) ja Mart (1971).

Haridus

lõpetanud Tallinna 7. Keskkooli 1957; TPI ehitusteaduskonna tööstus- ja tsiviil-ehituse erialal 1962 (*cum laude*); aspirantuur 1965–67 (TPI).

Teaduskraad ja kutse

tehnikateaduste kandidaat 1968 (TPI); füüsika-matemaatikateaduste doktor 1982 (Ukraina TA Mehaanika Instituut, väitekirj "Mittelineaarsed deformatsioonilained tahkistes"); vanemteadur 1973; professor 1984.

Teenistuskäik

Eesti NSV Ehitusministeeriumi Ehitustööde Organiseerimise Büroo vaneminsener 1962–63; osakonnajuhataja 1963

Tallinna Tehnikaülikoolis 1963–...

ehituskonstruktsioonide kateedri stažöör 1963–65; matemaatika kateedri assistent 1967–68, vanemõpetaja 1968–69, tunnitavuline õppejõud 1969–70; teoreetilise mehaanika kateedri vanemõpetaja 1973–79, dotsent 1979–82, professor (0,25 koormusega) 1982–84; mehaanikainstituudi rakendusmehaanika professor (0,25 koormusega) 1984–..., õppetooli juhataja 1992–2005; Eesti TA/TTÜ Küberneetika Instituudi mehaanika ja rakendusmatemaatika osakonna juhataja 1994–..., erakorraline juhtivateadur 2005–...; mittelineaarsete protsesside analüüsi keskuse (CENS) juhataja 1999–...

Eesti NSV/ Eesti TA Küberneetika Instituudi vanemteadur 1969–86, osakonnajuhataja 1986–89, teadusala asedirektor 1989–94; Eesti TA president 1994–2004, asepresident 2004–...

Teadustöö mujal

töötanud Helsingi, Praha, Newcastle'i, Messina, Budapesti, Cambridge'i, Pariisi, Torino, Duisburgi ja Aacheni uurimiskeskustes.

Teadustöö põhisuunad

ehitus- ja teoreetiline mehaanika, matemaatiline füüsika, biomehaanika ja mittelineaarne dünaamika, eeskätt mittelineaarne lainelevi tehismaterjalides ja eluslooduses. Solitonide teooria arendus on leidnud rakendust pinnalainete analüüsis madalas vees. Viimasel ajal on tähelepanu keskmes lainelevi mikrostruktuuriga materjalides ja multimastaapsed matemaatilised mudelid.

Avaldanud üle 200 teaduspublikatsiooni, sh 10 monograafiat, 4 õpikut, artikleid teaduspoliitika ja teadusfilosoofiast; loengukursused TTÜs (matemaatiline modelleerimine, mittelineaarne dünaamika ja kaos, biomehaanika); algatanud Eesti TA raamatute seeriad „Eesti vabariigi teaduspreemiad“ ja „Teadusmõte Eestis“.

Tema juhendamisel on kaitstud 9 doktori- ja 8 magistritööd.

Teadusorganisatoorne ja -administratiivne tegevus:

NSV Liidu Mehaanika Rahvusliku Komitee liige (a-ni 1991); NSV Liidu TA probleemnõukogu "Ultraheli" mittelineaarse akustika sektsiooni liige (a-ni 1991); EV Presidendi Akadeemilise Nõukogu (alates 2006 Presidendi Mõttekoja) liige 1995–2011; Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu liige 1994–2004; riigi teaduspreemiate komisjoni esimees 1995–2004; Säästva Arengu Komisjoni liige (peaministri juures) 1996–2004; Teaduskompetentsi nõukogu esimees 1997–2003; TÜ ja TTÜ kuratooriumi liige; Eesti välisministri konsultatiivnõukogu liige 2003–04;

Eesti teadusstrateegiate "Teadmistepõhine Eesti" I, II tööühma liige, esimees; sihtfinantseeritava teema "Mittelineaarne dünaamika ja pingeanalüüs" vastutav täitja 1998–2007, 2008–2013; mitmete ETFi grantide vastutav täitja või põhitäitja.

TTÜ Küberneetika Instituudi mittelineaarsete protsesside analüüsi keskuse (CENS) juhataja 1999–... (Eesti teaduse tippkeskus 2002–07, 2011–15, TTÜ tippkeskus 2009–11); TTÜ Küberneetika Instituudi teadusnõukogu liige.

Olnud mitmete teadusajakirjade toimetuskolleegiumi liige, toimetaja, peatoimetaja, sh *Applied Mechanics Review*, *Dialogue and Universalism*, *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*, *International Applied Mechanics*, *Research Reports in Physics* (Springer), *Estonian Journal of Engineering*, *Proceedings of the Estonian Academy of Sciences*, *Trames*, *Akadeemia*. TEA entsüklopeedia kolleegiumi aseesimees 2008–...

Kuulunud rahvusvaheliste teaduskonverentside programmikomiteedesse, korraldanud Tallinnas rahvusvahelisi nõupidamisi; rahvusvaheliste projektide ja grantide vastutav täitja/koordinaator, sh *Marie Curie ToK CENS-CMA*, *Complexity-NET*, *PARROT* jt.

Euroopa Teadusfondi (ESF) nõukogu liige 1998–2003, 2006–11; Ülemaailmse Innovatsioonifondi liige 2001–...; ELi teadusvolinikku nõustava kogu (EURAB) liige 2004–07; Euroopa akadeemiate teadusnõukoja (EASAC) liige 2006; olnud ELi juures tegutsevate sihtkomisjonide liige (nt Euroopa Teadusuuringute Nõukogu (ERC) rajamiseks).

Euroopa Teaduste Akadeemiate Föderatsiooni (ALLEA) president 2006–2011, töögruppide juht, juhtkomitee liige 1995–...; Euroopa teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide platvormi (PESTO) asutajaliige; *Baltic Metropolises Inno* juhtnõukogu liige 2006–09.

Kuulub paljude teadusorganisatsioonide juhatusse, sh Rahvusvahelise Teoreetilise ja Rakendusmehaanika Liidu (IUTAM) büroo, peaassamblee ja kongressikomitee liige 1996–2004, laekur 2004–08; Euroopa Mehaanikaühingu (*Euromech*) juhatusse liige 1986–91, 1995–2000, nõuandva kogu esimees 2001–06; Rahvusvahelise Teadusorganisatsioonide Liidu (ICSU) peaassamblee liige 1996–...; Rahvusvahelise Mehaanika ja Matemaatika Ühingu (ISIMM) nõukogu liige 1999–2003. Kuulub paljudesse teadusseltsidesse, sh Euroopa Mehaanikaühingusse (*Euromech*), Eesti Rahvusliku Mehaanikakomitee esimees 1991–2008, liige 2008–...; *World Academy of Art and Science* (WAAS) juhtkomitee liige 2013–...

Ühiskondlik tegevus:

Eesti Rahvuskultuuri Fondi Nõukogu liige 2002–...; Avatud Eesti Fondi nõukogu liige 2003–06; Tallinna Teadus- ja Tehnikakeskuse nõukogu liige 1996–2004; Eesti Kunsti Toetusfondi nõukogu liige 2004–2008; TÜ Eetikakeskuse rahvusvahelise nõukoja liige; Kaitseväge ülemjuhataja mõttetanki liige 2005–06.

Tunnustused

Accademia Peloritana dei Pericolanti (Itaalia) liige 1987; Eesti TA akadeemik 1990 (mehaanika); Eesti Vabariigi teaduspreemia 1992, 2008 (kollektiivi liikmena); A. von Humboldti teaduspreemia 1993; Soome Valge Roosi aumärk 1995; Euroopa Teaduste ja Kunstide Akadeemia liige 1996; New Yorgi TA liige 1996; Läti TA välisliige 1996; Ungari TA auliige 1998; Göteborgi Kuningliku Kunsti- ja Teadusühingu välisliige 1998; Budapesti Tehnikaülikooli audoktor 1999; Riigivapi IV kl teenetemärk 1999; Eesti TA medal 1999; TTÜ teenetemedal *Mente et manu* 1999, 2002; Balti akadeemiate medal 2000; Eesti Teadusliku Seltsi Rootsisis auliige 2000; Soome Lõvi Rüütelkonna komandöriirist 2001; Prantsusmaa Akadeemiliste Palmide Ordeni rüütlimärk 2003; Euroopa Akadeemia (*Accademia Europaea*) liige 2004; Eesti Loodusuurijate Seltsi auliige 2003; Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi teenetemärk nr 1 2004; Poola Vabariigi Teeneteordeni Rüütlirist 2005; Eesti TA Nikolai Alumäe nim. medal 2005; Bulgaaria TA Marin Drinovi medal 2005; Bulgaaria TA välisliige 2007; Riigivapi III klassi teenetemärk 2007; Soome TA medal 2008; Belgia Kuningriigi Leopold II ordeni komandör 2008; *World Academy of Art and Science* (WAAS) liige 2010; Lissaboni TA välisliige 2010.

Harrastused ja huvialad

suusatamine, jooksmine.